

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

вул. Панаса Мирного, 28, м. Київ, 01011, тел. (044) 365 40 00
поштова адреса для листування: вул. Симона Петлюри, 15, м. Київ, 01032
E-mail: info@dbf.gov.ua, web: www.dbf.gov.ua, ідентифікаційний код 41760289

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

місто Київ

29 вересня 2023 року

Старший слідчий другого відділу Управління з досудового розслідування військових правопорушень, а також порушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинених внаслідок ведення Російською Федерацією, із залученням представників інших держав, агресивної війни проти України Головного слідчого управління Державного бюро розслідувань Тищенко Станіслав Володимирович, розглянувши матеріали кримінального провадження № 2201513000000551 від 29.10.2015 та встановивши наявність достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до вимог ст. ст. 40, 42, 111, 112, 276, 277, 278, 279 КПК України,

П О В І Д О М И В :

Шевченка Миколу Юрійовича,
28.08.1988 року народження,
уродженця м. Ізюм, Харківської
області, зареєстрованого за адресою:
Харківська область, м. Ізюм,
пров. Садовий, просп. Леніна, буд. 43,
кв. 46, громадянина України

про те, що він підозрюється:

- у вчиненні у складі організованої групи диверсії з метою ослаблення держави Україна шляхом вибухів, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування та пошкодження об'єктів, які мають важливе оборонне значення, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 28, ст. 113 КК України (в редакції Закону зі змінами, внесеними згідно із Законами № 1183-VII від 08.04.2014 та № 1689-VII від 07.10.2014).

**Виклад фактичних обставин кримінального правопорушення,
у вчиненні якого підозрюється Шевченко М.Ю.:**

24 жовтня 1945 року набув чинності Статут Організації Об'єднаних Націй, підписаний 26 червня 1945 року, яким фактично створено Організацію Об'єднаних Націй (далі – ООН).

До складу ООН входять Україна, Російська Федерація (далі – РФ) та ще 49 країн-засновниць, а також інші країни світу.

Відповідно до частини 4 статті 2 Статуту ООН, усі Члени вказаної організації утримуються в своїх міжнародних відносинах від погрози силою або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності будь-якої держави, так і будь-яким іншим чином, несумісним із Цілями Об'єднаних Націй.

Статтею 51 Статуту ООН закріплене невід'ємне право на індивідуальну або колективну самооборону, якщо відбувається збройний напад на Члена Організації, доти, поки Рада Безпеки не вдасться до заходів, необхідних для підтримки міжнародного миру й безпеки.

Декларацією Генеральної Асамблеї ООН № 36/103 від 09 грудня 1981 року про недопустимість інтервенції та втручання у внутрішні справи держав та резолюціями: № 2131 (XX) від 21 грудня 1965 року, що містить Декларацію про неприпустимість втручання у внутрішні справи держав та про захист їх незалежності та суверенітету; № 2625 (XXV) від 24 жовтня 1970 року, що містить Декларацію про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН; № 2734 (XXV) від 16 грудня 1970 року, що містить Декларацію про зміцнення міжнародної безпеки, та № 3314 (XXIX) від 14 грудня 1974 року, що містить Визначення агресії, – установлено, що жодна з держав не має права здійснювати інтервенцію чи втручання у будь-якій формі або з будь-якої причини у внутрішні та зовнішні справи інших держав. Цими ж міжнародними документами закріплено обов'язок держав: утримуватися від озброєної інтервенції, підривної діяльності, військової окупації, здійснення сприяння, заохочення чи підтримки сепаратистської діяльності; не допускати на власній території навчання, фінансування та вербовки найманців чи засилання таких найманців на територію іншої держави.

Крім того, у статтях 1-5 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 року № 3314 (XXIX) серед іншого визначено, що ознаками агресії є застосування збройної сили державою проти суверенітету, територіальної недоторканності чи політичної незалежності іншої держави, застосування збройної сили державою в порушення Статуту ООН.

Будь-яке з наступних діянь, незалежно від оголошення війни, кваліфікується як акт агресії:

- вторгнення або напад збройних сил держави на територію іншої держави або будь-яка військова окупація, який би тимчасовий характер вона не мала, яка є результатом такого вторгнення або нападу, або будь-яка анексія із застосуванням сили території іншої держави або частини її;

- бомбардування збройними силами держави території іншої держави або застосування будь-якої зброї державою проти території іншої держави;

- напад збройними силами держави на сухопутні, морські або повітряні сили, або морські та повітряні флоти іншої держави;

- застосування збройних сил однієї держави, що знаходяться на території іншої держави за угодою з приймаючою державою, у порушення умов, передбачених в угоді, або будь-яке продовження їх перебування на такій території після припинення дії угоди;

- дія держави, яка дозволяє, щоб її територія, яку вона надала в розпорядження іншої держави, використовувалася цією іншою державою для здійснення акту агресії проти третьої держави;

- засилання державою або від імені держави збройних банд, груп, і регулярних сил або найманців, які здійснюють акти застосування збройної сили проти іншої держави, які мають настільки серйозний характер, що це є рівнозначним наведеним вище актам, або її значна участь у них.

Крім того, принципи суверенної рівності, поваги прав, притаманних суверенітету, незастосування сили чи погрози силою, непорушності кордонів, територіальної цілісності держав, мирного врегулювання спорів та невтручання у внутрішні справи держав закріплені також в Заключному Акті наради з безпеки і співробітництва в Європі від 01.08.1975, який підписаний Союзом Радянських Соціалістичних Республік (далі – СРСР), правонаступником якого є Російська Федерація.

Статтями 1 та 2 III Конвенції про відкриття воєнних дій від 18.10.1907, яка вступила в дію 26.01.1910 та 07.03.1955 визнана СРСР, правонаступником якого є Російська Федерація, передбачено, що військові дії між державами не повинні починатися без попереднього і недвозначного попередження, яке буде мати форму мотивованого оголошення війни або форму ультиматуму з умовним оголошенням війни. Стан війни повинен бути без уповільнення оповіщений нейтральним державам і буде мати для них дійсну силу лише після одержання оповіщення.

Відповідно до ст. 2 Женевських Конвенцій від 12.08.1949, ратифікованих Указом Президії Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки (далі – УРСР) від 03.07.1954, вбачається що їх положення застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між державами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни. Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації території держави, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

У преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 (далі – Декларація) вказано, що Верховна Рада УРСР проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації, територія України в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

24 серпня 1991 року Верховна Рада Української РСР відповідно до постанови №1427-ХІІ, здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, проголосила незалежність України та створення самостійної української держави – УКРАЇНИ, територія якої є неподільною і недоторканою.

1 грудня 1991 року Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року був схвалений всенародним голосуванням.

Відповідно до статті 1 Конституції України Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Незалежність України визнали держави світу, серед яких і Російська Федерація.

Згідно з п. п. 1, 2 Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 05.12.1994, Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтвердили Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акту Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01.08.1975 поважати незалежність і суверенітет та існуючі кордони України, зобов'язались утримуватися від загрози силою чи її використання проти територіальної цілісності чи політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони або будь-яким іншим чином згідно зі Статутом ООН.

Відповідно до пунктів 3, 8 Меморандуму про підтримку миру та стабільності в Співдружності Незалежних Держав (далі – СНД) від 10.02.1995, що укладений між державами СНД, серед яких є Україна і Російська Федерація, держави підтвердили непорушність існуючих кордонів один одного і зобов'язались виступати проти будь-яких дій, що підривають їхню непорушність, а також вирішувати усі суперечки, що виникають з питань кордонів і територій, тільки мирними засобами. Держави також зобов'язались не підтримувати на території інших держав-учасниць сепаратистські рухи, а також сепаратистські режими, якщо такі виникнуть; не встановлювати з ними політичних, економічних і інших зв'язків; не допускати використання ними територій і комунікацій держав-учасниць Співдружності; не надавати їм економічної, фінансової, військової та іншої допомоги.

31.05.1997, відповідно до положень Статуту ООН і зобов'язань по Заключному акту Наради з безпеки і співробітництва в Європі, Україна та Російська Федерація уклали Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією (ратифікований Законом

України від 14.01.1998 №13/98-ВР та Федеральним Законом Російської Федерації від 02.03.1999 № 42-ФЗ). Відповідно до ст. ст. 2-3 зазначеного договору, Російська Федерація зобов'язалась поважати територіальну цілісність України, підтвердила непорушність існуючих між ними кордонів та будівництво відносин на основі принципів взаємної поваги суверенної рівності, територіальної цілісності, непорушності кордонів, мирного врегулювання спорів, незастосування сили або загрози силою, включаючи економічні та інші способи тиску, права народів вільно розпоряджатися своєю долею, невтручання у внутрішні справи, додержання прав людини та основних свобод, співробітництва між державами, сумлінного виконання взятих міжнародних зобов'язань, а також інших загальноновизнаних норм міжнародного права.

Відповідно до опису і карти державного кордону, які є додатками до Договору між Україною та Російською Федерацією про українсько-російський державний кордон від 28.01.2003 (ратифікованого Російською Федерацією 22.04.2004), територія Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, Донецької та Луганської областей, відноситься до території України.

Згідно з ст. 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 право кожного на життя охороняється законом. Нікого не може бути умисно позбавлено життя.

Статтями 1-3 Конституції України, яка прийнята Верховною Радою України 28.06.1996, визначено, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Суверенітет України поширюється на всю її територію, яка в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Відповідно до ст. 68 Конституції України кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Статтею 1 Закону України «Про оборону України» визначено, що підрозділ збройних сил іншої держави – військове формування іноземної держави, що має постійну чи тимчасову організацію, належить до сухопутних (наземних), морських, повітряних або спеціальних військ (сил) цієї держави, оснащене легкою зброєю чи важкою бойовою технікою, яка підпадає під дію Договору про звичайні збройні сили в Європі, перебуває під командуванням особи, відповідальної перед своєю державою і законами України за поведінку своїх підлеглих, які зобов'язані дотримуватися внутрішньої дисципліни, законів України, норм міжнародного права.

Однак представники військово-політичного керівництва Російської Федерації постійно нехтували нормами міжнародного права і національного законодавства України, не визнавали незалежність і самостійність України, цілісність і недоторканність її території в межах існуючого кордону, заперечували національну і культурну ідентичність українців та, намагаючись

встановити контроль над Україною і розширити кордони Російської Федерації в максимально можливих межах раніше існуючого кордону СРСР, системно і цілеспрямовано проводили підривну діяльність проти України на шкоду її суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній та інформаційній безпеці.

Так, вже 26 серпня 1991 року, тобто через два дні після прийняття Верховною Радою Акту проголошення незалежності України, Президент Російської Федерації Єльцин Б.М. доручив своєму прес-секретарю Воцанову В. оголосити офіційну позицію Росії щодо відносин із «союзними республіками», зазначивши, що Російська Федерація залишає за собою право порушити питання про перегляд кордонів.

28 серпня 1991 року віце-президент Російської Федерації Руцької О.В. на чолі офіційної делегації РФ прибув до Києва з метою примусити керівництво України відмовитися від щойно проголошеної незалежності, погрожуючи при цьому переглядом кордонів у разі відокремлення України від Росії.

23 січня 1992 року Верховна Рада Російської Федерації прийняла постанову «Про рішення Президії Ради СРСР від 19 лютого 1954 року і Верховної Ради УРСР від 26 квітня 1954 року про виведення Кримської області зі складу РРФСР», відповідно до якої доручила комітетам Верховної Ради Російської Федерації разом з Міністерством закордонних справ Росії розглянути питання про конституційність рішень 1954 року щодо передачі Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР і звернулась до Верховної Ради України з пропозицією також розглянути це питання. 6 лютого 1992 року Верховна Рада України зробила офіційну Заяву №2102-ХІІ, відповідно до якої розцінює ці дії як такі, що можуть дестабілізувати суспільно-політичну ситуацію в Україні і Росії. Постанова Верховної Ради Російської Федерації від 23 січня суперечить статті 6 Договору між Українською РСР і РРФСР від 19 листопада 1990 року, статті 5 Комюніке про переговори між делегаціями РРФСР і України за участю делегації Верховної Ради СРСР від 29 серпня 1991 року, статті 5 Угоди про утворення Співдружності Незалежних Держав від 8 грудня 1991 року, хельсінкському Заключному актові. Водночас Верховна Рада Російської Федерації прийняла 6 лютого 1992 року постанову №2292-4, якою продовжила роботу зазначених органів з вказаного питання.

21 травня 1992 року Верховна Рада Російської Федерації прийняла постанову №2809-1 «Про правову оцінку рішень вищих органів державної влади РРФСР щодо зміни статусу Криму, прийнятих у 1954 році», згідно з якою визнала постанову Президії ВР РРФСР від 5 лютого 1954 року «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу Української РСР» такою, що не має юридичної сили з моменту її прийняття. Одночасно цією ж постановою порушено питання про врегулювання питання про Автономну Республіку Крим шляхом міждержавних перемовин Росії та України.

9 липня 1993 року Верховна Рада Російської Федерації прийняла постанову №5359-1, відповідно до якої підтвердила російський федеральний статус м. Севастополя в адміністративно-територіальних межах міського округу

станом на грудень 1991 року та одночасно доручила Уряду РФ провести перемовини з Урядом України про місто Севастополь як головної бази єдиного Чорноморського флоту, запропонувавши Уряд України відізвати передислоковані в район міста Севастополя підрозділи спецчастин.

19 червня 2003 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про основи національної безпеки України», яким визначено, що:

- національна безпека - захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам;

- національні інтереси - життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності Українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток;

- загрози національній безпеці - наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України (ст. 1).

Відповідно до статті 3 даного Закону об'єктами національної безпеки є: людина і громадянин - їхні конституційні права і свободи; суспільство - його духовні, морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні та матеріальні цінності, інформаційне і навколишнє природне середовище і природні ресурси; держава - її конституційний лад, суверенітет, територіальна цілісність і недоторканність.

Статтею 6 Закон України «Про основи національної безпеки України» визначено, що пріоритетами національних інтересів України є також захист державного суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності державних кордонів, недопущення втручання у внутрішні справи України; інтеграція України в європейський політичний, економічний, правовий простір та в євроатлантичний безпековий простір, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами світу в інтересах України.

Основними реальними та потенційними загрозами національній безпеці України, стабільності в суспільстві у статті 7 цього ж Закону визначено:

- у зовнішньополітичній сфері: посягання на державний суверенітет України та її територіальну цілісність, територіальні претензії з боку інших держав; спроби втручання у внутрішні справи України з боку інших держав; воєнно-політична нестабільність, регіональні та локальні війни (конфлікти) в різних регіонах світу, насамперед поблизу кордонів України;

- у сфері державної безпеки: розвідувально-підбивна діяльність іноземних спеціальних служб;

- у воєнній сфері та сфері безпеки державного кордону України: можливість втягування України в регіональні збройні конфлікти чи у протистояння з іншими державами; нарощування іншими державами поблизу кордонів України угруповань військ та озброєнь, які порушують співвідношення сил, що склалося; небезпечне зниження рівня забезпечення

військовою та спеціальною технікою та озброєнням нового покоління Збройних Сил України, інших військових формувань, що загрожує зниженням їх боєздатності; повільність у здійсненні та недостатнє фінансове забезпечення програм реформування Воєнної організації та оборонно-промислового комплексу України;

- у внутрішньополітичній сфері: порушення з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування Конституції і законів України, прав і свобод людини і громадянина, в тому числі при проведенні виборчих кампаній, недостатня ефективність контролю за дотриманням вимог Конституції і виконання законів України; можливість виникнення конфліктів у сфері міжетнічних і міжконфесійних відносин, радикалізації та проявів екстремізму в діяльності деяких об'єднань національних меншин та релігійних громад; загроза проявів сепаратизму в окремих регіонах України.

У статті 8 вищевказаного Закону зазначено, що основними напрямками державної політики з питань національної безпеки України є:

- у зовнішньополітичній сфері: набуття членства у Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору;

- у сфері державної безпеки: прискорення реформування Збройних Сил України та інших військових формувань з метою забезпечення їх максимальної ефективності та здатності давати адекватну відповідь реальним та потенційним загрозам Україні; перехід до комплектування Збройних Сил України на контрактній основі; здійснення державних програм модернізації наявних, розроблення та впровадження новітніх зразків бойової техніки та озброєнь; посилення контролю за станом озброєнь і захищеністю військових об'єктів; активізація робіт з утилізації зброї; впровадження системи демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією та правоохоронними органами держави; забезпечення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей; дотримання угод щодо тимчасового розташування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України; прискорення процесу делімітації та демаркації кордонів України.

Як реакцію на вказані євроінтеграційні процеси України, незворотність європейського та євроатлантичного курсу України, Російська Федерація з метою продовження ведення підривної діяльності проти України у вересні 2003 року почала будівництво дамби, яка повинна була з'єднати Краснодарський край з островом Тузла. При цьому, у ноті МЗС РФ від 16 жовтня 2003 року робилася спроба поставити під сумнів визначені в 1973 році адміністративні кордони, мали місце намагання схилити громадян України, що проживають на острові Тузла, до переходу в російське громадянство.

23 жовтня 2003 року у зв'язку з такими діями Російської Федерації, Верховна Рада України прийняла Постанову №1234-IV «Про усунення загрози територіальної цілісності України, що виникла в результаті будівництва Російською Федерацією дамби в Керченській протоці», у якій зазначалося, що роботи в Керченській протоці розпочалися всупереч існуючій міжнародно-

правовій практиці та наявній договірній базі між двома державами без попереднього інформування української сторони і що такі дії є свідченням чергової загрози територіальній цілісності України. Так, претензії щодо державної належності міста Севастополя у 1993 році спричинили розгляд цього питання в Раді Безпеки ООН та оприлюднення відповідної Заяви Голови Ради Безпеки на підтримку територіальної цілісності України.

За вказаних обставин виступаючи проти можливого вступу України до НАТО Російська Федерація штучно створювала наявність територіального конфлікту - спірної території, що виступало б юридичною перепорою вступу України не тільки до НАТО, а і до інших європейських організацій.

15 червня 2004 року Указом Президента України №648/2004 затверджено Воєнну доктрину України, згідно якої Україна не вважає жодну державу своїм воєнним противником, але разом з тим вважатиме потенційним воєнним противником державу або групу держав, послідовна недружня політика яких загрожуватиме воєнній безпеці України.

Пунктом 9 Воєнної доктрини України визначено, що умовами забезпечення воєнної безпеки України є також: зміцнення довіри між державами, послідовне зниження загрози використання воєнної сили, проведення політики євроатлантичної інтеграції, кінцевою метою якої є вступ до НАТО, як основи загальноєвропейської системи безпеки; підтримання на належному рівні оборонної достатності держави, боєздатності Збройних Сил України, інших військових формувань; запобігання можливій збройній агресії через її стримування воєнними і невоєнними засобами; завершення договірно-правового оформлення та облаштування державного кордону України.

Одним із практичних результатів співпраці України і НАТО стало укладення у 2005 році і практичні кроки по виконанню в 2006 році Імплементативної угоди між Кабінетом Міністрів України і НАТО з питань матеріально-технічного забезпечення (NAMSO), утилізації переносних зенітно-ракетних комплексів (ПЗРК), легких озброєнь, стрілецької зброї та звичайних боєприпасів.

У липні 2006 року незалежними російськими експертами, зокрема російським дипломатом Валентином Фалінім і колишнім керівником Служби зовнішньої розвідки Геннадієм Євстаф'євим представили в Кремль і Державну Думу РФ аналітичну доповідь «Концепція національної безпеки США – 2006», де у переліку найбільш небезпечних елементів нового американського курсу по відношенню до Росії зазначена також: «...активізація процесу прийняття Грузії і України до НАТО на саміті в Ризі 28-29 листопаду 2006 року».

Таким чином формувалося стійке несприйняття російською елітою євроатлантичного курсу України, вироблення негативного ставлення Російської Федерації до вступу України в Північноатлантичний альянс та вжиття нею заходів до створення перешкод на цьому шляху – проведення підіривної діяльності проти України.

12 лютого 2007 року Указом Президентом України №105/2007 затверджено Стратегію національної безпеки України, у якій зазначено, що Україна - суверенна, унітарна, правова європейська держава, яка має власну історію державотворення та розвитку демократичних інститутів, прадавні національні культурні та духовні традиції, на початку ХХІ століття розвивається в існуючих кордонах на основі здійснення Українським народом свого невід'ємного права на самовизначення.

У даному документі зазначено, що головна мета Стратегії - забезпечити такий рівень національної безпеки, який би гарантував поступальний розвиток України, її конкурентоспроможність, забезпечення прав і свобод людини і громадянина, подальше зміцнення міжнародних позицій та авторитету Української держави у сучасному світі.

Досягнення цієї мети можливе шляхом реалізації державної політики національної безпеки, яка передбачає утвердження засад національної єдності задля розбудови демократичної, правової, конкурентоспроможної держави, формування соціально орієнтованої ринкової економіки, зміцнення науково-технологічного потенціалу, забезпечення інноваційного розвитку, зростання рівня життя і добробуту населення, забезпечення інформаційної безпеки, екологічно і техногенно безпечних умов життєдіяльності суспільства (ст.1).

Стратегічною метою політики національної безпеки України є забезпечення державного суверенітету та територіальної цілісності, національної єдності на основі демократичного поступу суспільства і держави, додержання прав і свобод людини і громадянина, створення умов для динамічного зростання економіки, забезпечення європейських соціальних стандартів і добробуту населення (ст.3).

Пунктом 3.10 Стратегії визначено, що забезпечення сприятливих зовнішніх умов для розвитку та безпеки держави, що передбачає також: формування навколо України безпечного міжнародного середовища, зміцнення систем колективної безпеки на європейському та трансатлантичному просторах, розвиток взаємин та кооперації у глобальному й регіональному вимірах; приєднання України до європейської та євроатлантичної систем безпеки, що передбачає взаємовигідну співпрацю з Організацією Північноатлантичного договору, формування умов для вступу України до НАТО, участь у безпекових програмах Європейського Союзу та ОБСЄ; розвиток українсько-російського партнерства на основі прагматизму та відкритості, взаємовигідної кооперації та співпраці як ключових умов забезпечення національної та регіональної безпеки; розширення активної взаємодії зі США і Канадою, країнами-членами Європейського Союзу, іншими країнами Європи та країнами - регіональними лідерами.

Стратегія є базою для розробки конкретних програм, проектів та планів заходів за складовими державної політики національної безпеки та механізмів їх реалізації і розрахована на період досягнення визначених нею цілей (ст.4).

Однак вже у 2008 році розпочався новий виток проведення Російською Федерацією підривної діяльності проти України, що був пов'язаний із війною Російської Федерації з Грузією із залученням Чорноморського флоту, у зв'язку з чим Україна ввела дозвільний порядок перетину державного кордону з'єднаннями Чорноморського флоту РФ.

Згідно статті 3 Резолюції 3314 Генеральної Асамблеї ООН від 14 грудня 1974 року, в якості акту агресії, незалежно від оголошення війни, буде кваліфікуватися також дія держави, що дозволяє аби її території, яку вона надала в розпорядження іншій державі, використовувалася цією державою для вчинення акту агресії проти третьої держави.

Одночасно у Резолюції зазначено, що жодні міркування будь-якого характеру: політичного, економічного, воєнного чи іншого характеру, не можуть слугувати виправданням агресії. Агресивна війна є злочином проти міжнародного миру. Агресія тягне за собою міжнародну відповідальність.

Таким чином ведення Російською Федерацією військової агресії щодо інших держав із використанням сил та засобів Чорноморського флоту цієї країни створювало реальну загрозу інтересам держави через можливість визнання України на підставі вказаної Резолюції державою, що вчинила акт агресії проти третьої держави, що у свою чергу є злочином проти міжнародного миру та тягне за собою міжнародну відповідальність.

В Україні здійснювалися системні і цілеспрямовані дії з підготовки до набуття членства в Організації Північноатлантичного договору, в тому числі в частині реформування і розвитку Збройних Сил України, підвищення їх боєздатності і боєготовності, інтеграції в майбутньому до системи НАТО.

У зв'язку з цим у 2008-2009 роках Російська Федерація розгорнула нову хвилю підривної діяльності проти України в усіх секторах національної безпеки і оборони, у тому числі поширення антиукраїнських настроїв як на території Російської Федерації, так і в середині України, особливу увагу зосередивши на поширенні неправдивих відомостей і залякуванні з використанням підконтрольних медіа-структур та інших ЗМІ мешканців АР Крим, східних та південних областей України нібито можливими негативними наслідками вступу України до НАТО та співпраці з ЄС.

Таким чином, в Україні здійснювалися системні і цілеспрямовані дії, направлені на підготовку України до набуття членства в Організації Північноатлантичного договору, в тому числі в частині реформування і розвитку Збройних Сил України, підвищення їх боєздатності і боєготовності, інтеграції в майбутньому до системи НАТО.

Такий зовнішньополітичний і безпековий вектор розвитку України абсолютно не влаштував вище військово-політичне керівництво Російської Федерації, представників інших органів державної влади і політиків цієї країни, які вкрай негативно і відверто агресивно сприймали зазначений напрямок розвитку України і розцінювали підготовку України до членства в НАТО та перспективу його набуття як пряму загрозу національній безпеці

і обороноздатності Російської Федерації через розширення сфери впливу НАТО на схід.

Одним з ключових чинників антиукраїнської політики Росії в Криму та згодом одним із провідних інструментів незаконної окупації півострова став Чорноморський флот РФ. Згідно з низкою угод, які були підписані Україною і РФ з 1994 по 1997 роки, Україна передала РФ в оренду строком на 20 років низку об'єктів у м. Севастополі, Автономній Республіці Крим і у м. Генічеськ (Херсонська область), які забезпечували базування флоту. Протягом усіх років базування ЧФ РФ на території України Росія фактично блокувала зусилля щодо остаточного унормування умов тимчасового перебування флоту, систематично порушувала взяті на себе зобов'язання, не допускала представників державної влади України до місць тимчасового базування ЧФ РФ для проведення інвентаризації наданого в оренду майна і земельних ділянок. Орендовані об'єкти використовувались як база для ведення розвідувально-підривної, інформаційно-пропагандистської та іншої антиукраїнської діяльності. У 2008 році розпочалися комплексні заходи з підготовки збройної агресії проти України. Підрозділи російської військової розвідки здійснювали рекогносцировку майбутнього театру бойових дій у Криму і на Сході України.

Практичне відпрацювання Росією сценарію військової агресії проти України було здійснено під час проведення спільного стратегічного навчання ЗС РФ та Білорусі «Захід-2013» 19-28 вересня 2013 року за сценарієм, який фактично планувалось застосувати для анексії Криму та розгортання збройної агресії проти України.

Порівняння варіантів оперативної побудови російського угруповання військ у ході проведення навчань «Захід-2013» та угруповання військ ЗС РФ, які були задіяні на Донецькому операційному напрямку в серпні-жовтні 2014 року, вказує на їх ідентичність.

При цьому, у період незалежності України російська федерація та її представники систематично, цілеспрямовано вели агресивну політику щодо України, проводили підривну діяльність проти України, закладаючи підґрунтя економічного ослаблення України, дискредитації її у міжнародних торгівельних відносинах, штучно створюючи перепони на шляху руху України до вступу у НАТО, інтеграції у Європейський економічний союз, постійно посягали на суверенітет, територіальну ціліність та недоторканість України, не визнавали її кордонів, приймали рішення та вчиняли дії, що загрожували обороноздатності, державній та економічній безпеці України.

Упродовж 2013 року у зв'язку з демократичними процесами, які відбувалися на території України, у представників влади РФ та службових осіб з числа керівництва Збройних Сил Російської Федерації, виник злочинний умисел на вчинення протиправних дій, спрямованих на порушення суверенітету і територіальної цілісності України, зміну меж її території та державного кордону на порушення порядку, встановленого Конституцією України.

Мотивами зазначеного умислу стали євроінтеграційний курс розвитку України, підготовка до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, які були розцінені представниками влади і ЗС РФ як безпосередня загроза економічним та геополітичним інтересам РФ, що сприятиме втраті впливу над політичними процесами в Україні та позбавить контролю над її економічною діяльністю, призведе до поглиблення співпраці України з Організацією Північноатлантичного договору з метою досягнення критеріїв, необхідних для набуття членства у цій організації та можливої денонсації угод щодо тимчасового розташування Чорноморського флоту РФ на території України – в АР Крим та м. Севастополі.

Свою злочинну мету співучасники з числа представників влади та ЗС РФ вирішили досягти шляхом розв'язання та ведення агресивної війни проти України з використанням підпорядкованих підрозділів і військовослужбовців ЗС РФ, у тому числі дислокованих на підставі міжнародних угод на території АР Крим і м. Севастополя, а також залучення до виконання злочинного плану інших осіб, у тому числі громадян України та РФ, створення і фінансування не передбачених законом збройних формувань та вчинення інших злочинів.

При цьому вони усвідомлювали, що такі протиправні дії призведуть до порушення суверенітету і територіальної цілісності України, незаконної зміни меж її території та державного кордону, заподіяння значних матеріальних збитків та інших тяжких наслідків, передбачали і прагнули їх настання.

З метою реалізації вказаного умислу впродовж 2013 року Російською Федерацією почали вживались активні заходи щодо ескалації збройної агресії проти України, нав'язування сепаратизму, провокування міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів, масових безпорядків, що загрожує безпеці, життю і здоров'ю громадян, державному суверенітету, конституційному ладу та територіальній цілісності України.

У подальшому, з грудня 2013 року по лютий 2014 року, для забезпечення схвалення та підтримки громадянами РФ, у тому числі десятками тисяч російських громадян, котрі проживали в межах дислокації російських гарнізонів ЧФ РФ на території півострову Крим, та жителями південно-східних регіонів України злочинних діянь, направлених на порушення суверенітету і територіальної цілісності України та встановлення впливу і вагомості РФ на світовій арені, представники влади РФ, на виконання спільного злочинного плану організували із застосуванням засобів масової інформації розпалювання в Україні національної ворожнечі шляхом ведення інформаційно-пропагандистської підривної діяльності.

Також, з грудня 2013 року за допомогою різних видів медіа ресурсів здійснювалось негативне викривлення подій на Євромайдані, вказувалося на хибність європейського вектору розвитку зовнішніх відносин України. При цьому, шляхом перекручування, постійного нав'язування хибного тлумачення, компонування інформації для зміни свідомості та ставлення громадян РФ і місцевих жителів АР Крим та південно-східних регіонів України

щодо дійсності та значення подій, які насправді відбувались в Україні, представники опозиційних сил висвітлювались як прихильники націоналістичних поглядів та побудови української держави на засадах ідей національної самосвідомості та ідентичності, учасники національно-визвольного руху середини ХХ століття (ОУН, УПА) – як прибічники та послідовники фашизму, пропагувалась їх неповноцінність за ознаками ідеологічних та політичних переконань.

Одночасно за допомогою засобів масової інформації здійснювалось спотворення свідомості частини населення України з метою зміни світоглядних настанов, зародження сумніву в необхідності та доцільності спільного існування в рамках самостійної, унітарної, суверенної держави України з європейським вектором розвитку, підбурювання до міжетнічних конфліктів, розпалювання сепаратистських настроїв серед населення окремих регіонів України (АР Крим і м. Севастополя та південно-східних областей), провокування національних зіткнень, формування хибного образу частини українського населення як «націонал-фашистів», котрі мають інші духовні та моральні цінності, пропагують культ насильства та знуцання над російськомовним населенням України.

Водночас, службові особи Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації (далі – ГШ ЗС РФ), на виконання наказів та під безпосереднім керівництвом представників влади та військових службових осіб ЗС РФ, досудове розслідування та судовий розгляд щодо яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, розробили злочинний план, яким передбачалося досягнення військово-політичних цілей РФ, які, на думку співучасників, були прямо пов'язані з необхідністю незаконної окупації та подальшої анексії АР Крим, м. Севастополя та південно-східних регіонів України та, поряд із застосуванням політичних, дипломатичних, економічних та інформаційних заходів, використання протестного потенціалу населення південно-східних регіонів України для організації сепаратистських референдумів, спрямованих на порушення територіальної цілісності України.

Ураховуючи, що територія АР Крим та м. Севастополя через надзвичайно вигідне геополітичне розташування, котре дає змогу контролювати Південь Росії, акваторії Чорного та Азовського морів, мала найбільше військово-стратегічне значення серед інших територій України, які були об'єктом їх злочинного посягання, а також те, що на вказаній території дислокувалися підрозділи Чорноморського флоту Російської Федерації (далі – ЧФ РФ), це сприяло найбільш прихованому використанню регулярних військ ЗС РФ поряд з іншими елементами гібридної війни, а тому ведення гібридної війни проти України співучасники злочинного плану вирішили розпочати на території півострова Крим.

Для ефективною реалізації цього плану вирішено залучити військовослужбовців ЗС РФ, співробітників інших силових відомств РФ, представників влади, інших громадян РФ та України. Крім того, з цією ж метою, представниками влади РФ створено та озброєно іррегулярні незаконні збройні

формування, озброєні банди та групи найманців, якими керували офіцери спецслужб і ЗС РФ.

Починаючи з 20 лютого 2014 року для реалізації вищезазначеного умислу, з метою блокування та захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури для забезпечення військової окупації та подальшої анексії РФ території АР Крим і м. Севастополя, на територію суверенної держави Україна, а саме АР Крим і м. Севастополь, здійснено вторгнення військовим, морським та повітряним транспортом окремих підрозділів ЗС РФ.

У подальшому військовослужбовцями ЗС РФ здійснено захоплення будівель центральних органів влади АР Крим та встановлено контроль над їхньою діяльністю з метою забезпечення прийняття вигідних та необхідних для РФ рішень. Крім того здійснено блокування автошляхів, захоплення аеропортів та транспортних підприємств, військових частин ЗС України, пошкодження та знищення військового майна, що має важливе оборонне значення для України.

Відтак всупереч міжнародному правопорядку, з нехтуванням державного суверенітету та територіальної цілісності України, починаючи з 20 лютого 2014 року збройна агресія Російської Федерації розпочалася з неоголошених і прихованих вторгнень на територію України підрозділів збройних сил та інших силових відомств Російської Федерації, а також шляхом організації та підтримки терористичної діяльності. В результаті РФ здійснила тимчасову окупацію частини території України за допомогою збройних формувань Російської Федерації, що складаються з регулярних з'єднань і підрозділів, підпорядкованих Міністерству оборони Російської Федерації, підрозділів та спеціальних формувань, підпорядкованих іншим силовим відомствам Російської Федерації, їхніх радників, інструкторів та іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, а також за допомогою окупаційної адміністрації Російської Федерації, яку складають її державні органи і структури, функціонально відповідальні за управління тимчасово окупованими територіями України, та підконтрольні Російській Федерації самопроголошені органи, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України.

Так, під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та ЗС РФ, досудове розслідування відносно яких здійснюється в інших кримінальних провадженнях, 07 квітня 2014 року на території Донецької області України створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі – «ДНР»), а 27 квітня 2014 року на території Луганської області України – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і по теперішній час.

Контроль та координація діяльності цих терористичних організацій, як і їх фінансове та матеріальне забезпечення, у тому числі зброєю, боєприпасами, військовою технікою, здійснюється представниками влади та ЗС РФ.

Основними завданнями учасників указаних терористичних організацій є насильницьке повалення конституційного ладу, захоплення державної влади в Україні, зміна меж території та державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України, шляхом застосування зброї, вчинення терористичних актів – здійснення вибухів, підпалів та інших дій, які створюють небезпеку для життя та здоров'я людини, загрозу заподіяння значної майнової шкоди та настання інших тяжких наслідків.

Незаконні збройні формування терористичних організацій «ДНР» і «ЛНР», іррегулярні збройні формування РФ та військовослужбовці ЗС РФ повинні чинити збройний опір Україні у відновленні територіальної цілісності та забезпеченні правопорядку, при цьому учасники політичного блоку вказаних терористичних організацій, за підтримки та сприяння представників влади РФ під виглядом органів державної влади, створили окупаційні адміністрації Російської Федерації, які забезпечують подальшу окупацію та здійснюють управління вказаними територіями на місцевому рівні.

У період з 07 квітня 2014 року по теперішній час підрозділи ЗС та інших військових формувань РФ здійснили спробу окупації українських міст, які супроводжуються бойовим застосуванням авіації, артилерійськими та ракетними ударами, а також застосуванням броньованої техніки та іншого озброєння. При цьому вогневі удари здійснюються по об'єктам, які захищені нормами міжнародного гуманітарного права. Зазначені дії призвели до тяжких наслідків у вигляді загибелі людей, у тому числі дітей, отримання ними тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості та заподіяння матеріальних збитків у вигляді знищення будівель, майна та інфраструктури.

Зазначена підривна діяльність спеціальних служб Російської Федерації, підтримувана нею діяльність сепаратистських сил, кримінальних та незаконних військових угруповань на окупованих територіях Донецької та Луганської областей, здійснення ними терористичної діяльності набули характеру збройного протистояння і загрожували поширенню на інші регіони України.

Радою національної безпеки і оборони України прийнято рішення від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України», яке введено в дію Указом Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» № 405/2014 від 14 квітня 2014 року, у відповідності до якого на території України розпочато антитерористичну операцію (далі – АТО).

Наказом керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України (далі – АТЦ при СБ України) № 33/6/9 від 7 жовтня 2014 районами проведення антитерористичної операції визначена територія Донецької та Луганської областей.

До проведення антитерористичної операції, відповідно до статті 4 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» залучено Збройні Сили України у визначеному складі сил і засобів, інші військові формування та правоохоронні органи.

З метою створення запасу боєприпасів, необхідних для виконання завдань з проведення антитерористичної операції, зменшення часу їх підвозу до частин та підрозділів сектору «А», розпорядженням першого заступника керівника АТЦ при СБ України (керівника АТО на території Донецької та Луганської областей) від 15.08.2014 № 341/082 ог/дск визначено завдання щодо створення польового складу боєприпасів у м. Сватово Луганської області.

На виконання цього розпорядження керівником, керівником сектору «А» генерал-лейтенантом Колесником І.І. прийняте рішення про розташування польового складу боєприпасів сектору «А» на земельній ділянці поблизу вул. Новостаробільська, 28а, у місті Сватовому Луганської області, на якому у подальшому зберігалися доставлені для виконання завдань у районі проведення АТО бойові припаси.

Усвідомлюючи наведені обставини, а також той факт, що Збройні Сили України чинять збройний опір російській агресії, спрямований на захист суверенітету, територіальної цілісності, недоторканності України, протистояння загрозам національній безпеці, начальник Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації (ГРУ ГШ) – заступник начальника Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації генерал-полковник Сергун І.Д. в один із днів першої декади жовтня 2015 року, більш точний час органом досудового розслідування не встановлений, вирішив zorganizувати декілька груп у єдине стійке об'єднання з метою вчинення на території України особливо тяжкого кримінального правопорушення - диверсії, тобто підризу польового складу боєприпасів сектору «А», розташованого поблизу вул. Новостаробільська, 28а, у місті Сватовому Луганської області, ослаблення держави, тобто заподіяння шкоди її обороноздатності та внутрішній безпеці, об'єднавши цю групу єдиним злочинним планом, відомого всім її учасникам та розподіливши між ними ролі.

До організаторів цього злочинного об'єднання Сергун І.Д. вирішив залучити свого безпосереднього підлеглого, начальника Сил спеціальних операцій Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації (ГРУ ГШ) – заступника начальника Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації, генерал-лейтенанта Дюміна О.Г., для якого він являвся прямим начальником, а також за рекомендацією останнього командира 161-го центру підготовки спеціалістів особливого призначення, центру спеціальних операцій особливого призначення Сил Спеціальних операцій Головного управління Генерального штабу

Збройних Сил Російської Федерації (ГРУ ГШ) генерал-майора Авер'янова А.В. та командира центру спеціального призначення «Сенеж» Сил Спеціальних операцій Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації генерал-майора Флостікова В.І., які мали відповідний досвід проведення різного типу спеціальних операцій (диверсій) на території інших країн.

Враховуючи складність такого роду операції, приймаючи до уваги, що польовий склад боєприпасів, розташований у м. Сватово Луганської області являвся спеціальним режимним об'єктом, який охоронявся вартовою службою та особовим складом з числа військовослужбовців Збройних Сил України, віддаленість населеного пункту Сватово від тимчасово підконтрольних окупованих представниками терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР» територій Донецької та Луганської областей, організаторами було узгоджено спільний злочинний план та прийнято рішення про виконання диверсії організованою групою у складі не менше 20 осіб із залученням громадян Російської Федерації в якості прямих кураторів відокремлених груп, бойовиків підрозділів військової аеророзвідки, радіоелектронної боротьби та розвідувальних взводів терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР», застосуванням російського спеціалізованого супутника оптико-електронної та видової розвідки серії «Bars M1».

З метою ефективного проведення цієї операції начальником Головного управління Генерального штабу Сергуном І.Д. та його заступником Дюміним О.Г. разом з командирами відповідних центрів спеціальних операцій Авер'яновим А.В. та Флостіковим В.І. було прийнято спільне рішення забезпечити учасників організованої групи сучасними та новітніми зразками російського озброєння, у тому числі, російським розвідувальним вогневим комплексом радіоелектронної боротьби РБ-341В «Леєр-3» з 1 розвідувальним та 2 ударними безпілотними літальними апаратами (далі – БПЛА) типу «Орлан-10», розроблений Спеціальним технологічним центром Михайлівської військової артилерійської академії для виконання особливо важливих завдань, з метою унеможливлення ідентифікації та приналежності громадян Російської Федерації, задіяних в операції, застосувати додаткові заходи щодо конспірації, використовувати ними документи прикриття – українські підроблені паспорти, під час операції використовувати заздалегідь підшукані абонентські номери засобів мобільного зв'язку українських стільникових операторів Товариств з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) «МТС» та «Астеліт», між учасниками організованої групи під час спілкування використовувати виключно позивні.

За таких обставин Сергун І.Д. організував вчинення особливо тяжкого злочину та надав вказівку Дюміну О.Г., Авер'янову А.В. та Флостікову В.І. знищити польовий склад боєприпасів сектору «А», що дислокувався поблизу вул. Новостаробільська, 28а, у місті Сватовому Луганської області, Дюмін О.Г. відповідав за планування цієї спеціальної операції, керував її підготовкою та забезпечував надання розвідувальних відомостей з відповідним інтервалом

часу у кількості не менше 7 разів з російського спеціалізованого супутника оптико-електронної та видової розвідки серії «Bars M1», Авер'янов А.В. згідно відведеної йому ролі повинен був здійснити підбір прямих кураторів кожної з груп та співучасників усіх видів (виконавців та пособників) з числа бойовиків 1 Армійського корпусу терористичної організації «ДНР», координувати їх діяльність, вирішити питання щодо матеріально-технічного забезпечення силами та засобами, необхідних для проведення цієї диверсії, а Флюстіков В.І. мав забезпечити контроль за безпечним та безперешкодним відходом груп аеророзвідки та радіоелектронної боротьби силами відповідної розвідувальної роти 6 окремого мотострілецького полку імені Матвія Платова 2 Армійського корпусу терористичної організації «ЛНР» з їх прикриттям снайперами.

Відразу після цього, з метою реалізації узгодженого між організаторами плану Авер'янов А.В. вирішив залучити в якості співучасників окремих громадян Російської Федерації, зокрема Федорова М.Ю., позивний «Потап» який являвся військовослужбовцем 61-го командного розвідувального центру Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації та рахувався ад'ютантом командира 1 армійського корпусу терористичної організації «ДНР», який за задумом Авер'янова А.В. повинен був виконати роль щодо здійснення підбору виконавців з числа військовослужбовців 1 армійського корпусу, в якості куратора забезпечити загальну організацію їх діяльності, у тому числі спорядження виконавців силами та засобами, необхідних для проведення операції, громадянина Російської Федерації Пасічника Д.І., який обіймав посаду заступника начальника відділу – начальника групи військової аеророзвідки 1 армійського корпусу терористичної організації «ДНР», позивний «М'юд» та мав визначити персональний склад групи військової аеророзвідки для участі в диверсії, старшого цієї групи, забезпечити її виїзд, аеророзвідку та організацію роботи на місці, за вказівкою Федорова М.Ю. зустріти посилку з 3 БПЛА «Орлан-10» у визначеному ним місці та доставити її Федорову М.Ю. у м. Стаханів (українською м. Кадіївка), а також невстановлену наразі особу, громадянина Російської Федерації, на ім'я Олексій з позивними «Тимур» та «Ліс», на якого покласти обов'язки щодо грошового забезпечення виконавців, компенсацію усіх витрат у зв'язку з проведенням спеціальної операції, у тому числі пов'язаних з виїздом Пасічника Д.І. на транспортному засобі під його управлінням за 3 БПЛА, пристосування БПЛА «Орлан-10» для скидання запалювальних снарядів.

За невстановлених обставин, але не пізніше другої декади жовтня 2015 року, Авер'янов А.В. залучив Федорова М.Ю., Пасічника Д.І. та вищенаведену особу на ім'я Олексій до участі у складі організованої групи, довів до них розроблений начальником Сил спеціальних операцій Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації Дюміну О.Г. злочинний план спецоперації щодо організації вибуху польового складу у м. Сватово Луганської області та розподілив між ними ролі. З метою унеможливлення їх ідентифікації як громадян Російської Федерації для

організації диверсії на території України Авер'яновим А.В. Федорова М.Ю. забезпечено українським паспортом на прізвище «Пастушенка О.В.».

В свою чергу Флюстіков В.І., в аналогічний період часу, на виконання спільного злочинного задуму усіх організаторів групи, залучив до проведення спецоперації щодо диверсії на території України громадянина Російської Федерації Міртазаєва А.А., позивний «Копйю», позаштатного радника командира 6 окремого мотострілецького полку імені Матвія Платова 2 Армійського корпусу терористичної організації «ЛНР» за лінією розвідки, полковника, якому надав вказівку здійснити відбір виконавців з числа розвідувальної роти 6 окремого мотострілецького полку імені Матвія Платова 2 Армійського корпусу терористичної організації «ЛНР», забезпечити охорону та прикриття російського комплексу радіоелектронної боротьби РБ-341В «Леер-3» під час запуску 1 розвідувального та 2 ударних БПЛА «Орлан-10» на території Луганської області, безпечний та безперешкодний вихід груп військової аеророзвідки та радіоелектронної боротьби 1 Армійського корпусу терористичної організації «ДНР», склад яких мав визначити Федоров М.Ю., з подальшим прикриттям відходу цих груп снайперами.

Продовжуючи діяти згідно відведених їм ролей у складі організованої групи Федоров М.Ю. визначив склад та залучив для участі у проведенні диверсії громадян України, які перейшли на бік ворога та приймали участь в бойових діях проти України у складі 1 армійського корпусу терористичної організації «ДНР» на відповідних посадах та дислокувалися у м. Донецьк, вул. Куйбишева, на території заводу «Топаз», підприємство в Донецьку, яке спеціалізувалося на розробці і виробництві складних радіотехнічних систем і комплексів, в тому числі унікальних комплексів дальньої радіотехнічної розвідки та раннього попередження систем протиповітряної оборони, у тому числі станції радіотехнічної розвідки «Кольчуга», зокрема начальника служби радіоелектронної боротьби (далі – РЕБ) Ульянич А.Л., позивний «Леонідович», старшого помічника служби РЕБ, майора Воронкова А.Л., позивний «Дмитрович», командира 1 взводу – заступника командира окремої роти РЕБ Четверткова О.О., позивний «Кай», бойовика 4 взводу окремої роти РЕБ Шатохіна Г.В., позивний «Ангара», командира 3 взводу радіоперешкод окремої роти РЕБ Шевченка М.Ю., позивний «Каспер», а також громадянина Російської Федерації Кабанова М.О., позивний «Ветрік», який обіймав посаду військового радника служби РЕБ у військовому званні «майор».

На вказаних учасників організованої групи Федоровим М.Ю. було покладено такі обов'язки:

Ульянич А.Л. повинен був організувати роботу групи РЕБ та взаємодію з групою військової аеророзвідки, встановлення точних координат та місця дислокації складу з боеприпасами у м. Сватово, забезпечити особистий персональний контроль за виконанням диверсії з виїздом на місце, а також координацію з підрозділом розвідників 6 окремого мотострілецького полку імені Матвія Платова 2 Армійського корпусу терористичної організації «ЛНР»,

яких мав надіслати для прикриття інший учасник організованої групи громадянин Російської Федерації Міртазаєв А.А.;

Воронков В.Д., оскільки являвся колишнім інженером заводу «Топаз» повинен був спільно громадянином Російської Федерації на ім'я Олексій з позивними «Тимур» та «Ліс», а також спеціалістами Михайлівської військової артилерійської академії, посприяти у встановленні новітньої системи самоскидання та пристосувати 2 БПЛА «Орлан-10» для скидання запалювальних снарядів, здійснити їх обслуговування та прийняти участь в обслуговуванні;

Кабанов М.О. спільно з Четвертковим О.О. були визначені відповідальними за забезпечення групи РЕБ та військової аеророзвідки заздалегідь підшуканими 2 абонентськими номерами засобів мобільного зв'язку українського стільникового оператора ТОВ «Астеліт» +380939839400, +380713000716;

Шатохін Г.В. згідно з покладеними на нього обов'язками зобов'язаний був з виїздом на місце визначити координати місцезнаходження українського польового складу з боєприпасами у м. Сватове Луганської області та надати ці координати Ульяничу А.Л., а також прийняти у запуску та проведенні аеророзвідки місцевості, де знаходяться вказані склади розвідувальним безпілотником «Орлан-10» та проведення фіксації за його допомогою обстановки навколо зазначеного складу, на якому учасниками організованої групи планувалося здійснити диверсію;

Шевченко М.Ю. повинен був відповідати за постановку радіоперешкод з метою запобігання перехоплення сигналу управління БПЛА «Орлан-10», які повинні були здійснити скидання термітовмісних вибухових зарядів.

Для конспірації своєї діяльності учасники організованої групи користувалися українськими операторами мобільного зв'язку з нижченаведеними номерами, зокрема Федоров М.Ю. використовував мобільний телефон з номером +380636798027, Ульянич А.Л. +380934795593, Воронков В.Д. +380937647310, Пасічник Д.І. +380630724833, Кабанов М.О. +380633975364, Чертков О.О. +380939794088, Шатохін Г.В. +380931317927.

В свою чергу інший учасник групи, - заступник начальника відділу – начальника групи військової аеророзвідки 1 армійського корпусу терористичної організації «ДНР» Пасічник Д.І., діючи за вказівкою Авер'янова А.В., довів до начальника служби БПЛА 1 Армійського корпусу терористичної організації «ДНР» Платонова Я.В., позивний «Хам», злочинний план, розроблений вищими службовими особами Генерального штабу Російської Федерації Сергуном І.Д. та Дюніним О.Г. спільно з Авер'яновим А.В. та Флюстіковим В.І.

Отримавши згоду Платонова Я.В. на виділення підпорядкованого йому особового складу для участі у диверсії з організації вибухів на складі в Сватово, будучи учасником терористичної організації «ДНР» Платонов Я.В. також вступив в попередню змову та здійснив згідно відведеної йому ролі 28.10.2015 інструктаж групи, визначеної Пасічником Д.І., перед її виїздом.

Водночас, Пасічник Д.І. визначив персональний склад групи військової аеророзвідки для участі в диверсії у складі громадян України Тімонова М.С., позивний «Нік», Гвоздева Д.С., позивний «Топаз», Щедріна А.О., позивний «Арчубальд», Зикунова С.М., позивний «Таксист» та командира цієї групи – Дударя О.О., позивний «Старт», який повинен був організувати заправку російського комплексу радіоелектронної боротьби РБ-341В «Леєр-3» з двома ударними БПЛА «Орлан-10» учасників групи РЕБ та аеророзвідки та їх забезпечення продуктами харчування під час проведення злочинної операції по диверсії в період 27 – 29 жовтня 2015 року, а також здійснити 29.10.2015 керування ударними БПЛА «Орлан-10» та скидання запалювальних снарядів по складу з боєприпасами, призначених для Збройних Сил України у м. Сватово Луганської області.

Тімонов М.С., Гвоздев Д.С., Щедрін А.О., Зикунов С.М. згідно відведеним їм ролям повинні були сприяти в закуску Дударем О.О. ударних безпілотників, а також 28.10.2015 спільно з Ульяновим А.Л. (позивний «Леонідович») та Шатохіним Г.В. (позивний «Ангара») провести аеророзвідку місцевості за координатами, де знаходився український склад з боєприпасами у м. Сватово Луганської області та здійснити моніторинг радіоефіру з використанням наявних технічних можливостей БМ РБ 341В «Леєр-3» під керівництвом командира групи Дударя О.О. (позивний «Старт»).

Під час планування та подальшого вчинення цього кримінального правопорушення учасники наведеної групи з метою конспірації використовували мобільні телефони з українськими номерами Тімонов М.С. (позивний «Нік») +380635393620, Гвоздев Д.С. (позивний «Топаз») +380632461410, Щедрін А.О. (позивний «Арчубальд») +380952082753, Зикунов С.М. (позивний «Таксист») +380508053069, Дудар О.О. (позивний «Старт») +380997346367 та +380935199592, Шатохін Г.В. (позивний «Ангара») +380508053069, +380931317927, Ульянов А.Л. (позивний «Леонідович») +380934795593, а також мобільні телефони за допомогою яких відбувалося спілкування між підрозділами РЕБ та БПЛА +380939839400, +380713000716.

Мірзатаєв А.А., позивний «Копь», діючи за вказівкою Флюстікова В.І. визначив відповідну групу з 6 осіб з числа 6 окремого мотострілецького полку імені Матвія Платова 2 Армійського корпусу терористичної організації «ЛНР», з яких 5 громадян України, зокрема заступника командира розвідувальної роти Стефанова С.В., позивний «Стьофік», старшого оператора радіотелефоніста першого відділення взводу ПТУР 2 мотострілецької роти Лаухіна С.Р., позивний «Док», командира першого розвідувального взводу розвідувальної роти Демченка С.С., позивний «Стаф», розвідника – снайпера 2 розвідувального взводу розвідувальної роти Печенівського В.В., позивний «Апостол», розвідника – снайпера першого розвідувального відділення другого розвідувального взводу розвідувальної роти Буреєва В.А., позивний «Бурий», а також 1 громадянина Російської Федерації Трубіна А.А., який обіймав посаду розвідника 2 розвідувального взводу розвідувальної роти, позивний «Водолаз».

За вказаних обставин Міртазаєв А.А. довів до учасників вказаної групи спільний злочинний план, який йому довів Флюстіков В.І., відведені кожному з них ролі, та поставив задачу в якості пособників у період 27-29.10.2015 шляхом усунення можливих перешкод забезпечити оборону та прикриття російського комплексу радіоелектронної боротьби РБ-341В «Леер-3» під час запуску 1 розвідувального та 2 ударних БПЛА «Орлан-10» на території Луганської області, а також 2 груп РЕБ та БПЛА з 1 Армійського корпусу терористичної організації «ДНР», тобто сприяти вчиненню злочину іншими співучасниками (виконавцями) диверсії, з подальшим прикриттям відходу цих груп снайперами Печенівським В.В. та Бурєєвим В.А., що у подальшому цими розвідниками було виконано.

При цьому, за вказаних обставин з метою прикриття своєї злочинної діяльності Міртазаєв А.А., він же «Копь», за винятком Трубіна А.А. («Водолаз») використовував українські номери мобільного зв'язку +380663229892, +380636584476, +380668049704, +380666286971, +380713002312, Стефанов С.В. («Стьофік») +380990216724, +380990788578, Лаухін С.Р. («Док») +380660765262, +380501940938, Демченко С.С. («Стаф») +380951360222, Печенівський В.В. («Апостол») +380660210630, +380990166186, Бурєєв В.А. («Бурий») +380958060437. Трубін А.А. («Водолаз») використовував мобільний телефон російського оператора мобільного зв'язку +7953729631.

За викладених обставин, усі залучені до виконання злочинного плану учасники організованої злочинної групи Сергун І.Д., Дюмін О.Г., Авер'янов А.В. Флюстіков В.І., Федоров М.Ю. (позивний «Потап»), Пасічник Д.І. (позивний «Мьод»), невстановлена особа на ім'я Олексій (позивні «Ліс» та «Тимур»), Ульянич А.Л. (позивний «Леонідович»), Воронков А.Л. (позивний «Дмитрович»), Четвертков О.О., (позивний «Кай»), Шатохін Г.В. (позивний «Ангара»), Шевченко М.Ю. (позивний «Каспер»), Кабанов М.О. (позивний «Ветрік»), Платонов Я.В. (позивний «Хам»), Тімонов М.С. (позивний «Нік»), Гвоздев Д.С. (позивний «Топаз»), Щедрін А.О. (позивний «Арчубальд»), Зикунов С.М. (позивний «Таксист»), Дудар О.О. (позивний «Старт»), Міртазаєв А.А. (позивний «Копь»), Стефанов С.В. (позивний «Стьофік»), Лаухін С.Р. (позивний «Док»), Демченко С.С. (позивний «Стаф»), Трубін А.А. (позивний «Водолаз»), Печенівський В.В. (позивний «Апостол»), Бурєєв В.А. (позивний «Бурий»), погодилися виконати відведені їм ролі, вступили між собою у злочинну змову, попередньо зорганізувавшись у стійке об'єднання для вчинення диверсії на території України у м. Сватово Луганської області, об'єдналися єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи, усвідомлюючи при цьому організацію цього злочину вищим військовим керівництвом Генерального штабу Російської Федерації та заборону перебування на території України інших військових підрозділів Збройних Сил Російської Федерації, ніж тих, що визначені двосторонніми угодами

та договорами, якими, крім того, заборонено втручання російських військових підрозділів у внутрішні справи України.

У подальшому, на початку третьої декади жовтня 2015 року Авер'яновим А.В. під час координації діяльності за визначеним ним напрямком організовано доставку новітнього, на той час, російського розвідувального вогневого комплексу радіоелектронної боротьби РБ-341В «Леер-3» до військової частини 08821, місце дислокації – м. Донецьк, вул. Куйбишева, територія заводу «Топаз».

27.10.2015 о 10 год. 41 хв. 28.10.2015 Пасічник Д.І. за вказівкою Федорова М.Ю. забрав 1 розвідувальний та 2 ударних безпілотики «Орлан-10».

Цього ж дня, 27.10.2015 начальником служби РЕБ 1 армійського корпусу терористичної організації «ДНР» Ульяничем А.Л. та командиром групи БПЛА Дударем О.О. від Авер'янова А.В. через Федорова М.Ю. та Пасічника Д.І. одержано бойове розпорядження про виїзд 28.10.2015 бойової групи до тимчасово окупованої території Луганської області у складі бойової машини РБ-341В «Леер-3», укомплектованої трьома безпілотними літальними апаратами типу «Орлан-10», для здійснення аеророзвідки місцевості з метою подальшого здійснення диверсії на складах РАО сектору «А» ЗС України, розташованого у м. Сватове Луганської області.

28.10.2015 у період з 08:47 до 13:18 28.10.2015 Шатохін Г.В. спільно з Ульяничем А.Л., визначив координати місцезнаходження польового складу, розташованого у м. Сватово Луганської області – 48370073834130 за російською супутниковою навігаційною системою ГЛОНАСС.

Відразу після цього, 28.10.2015 генерал-майор Авер'янов А.В. отримавши відповідну інформацію від Федорова М.Ю. доповів начальнику Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації – заступнику начальника Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації генерал-полковнику Сергуну І.Д. та начальнику Сил спеціальних операцій Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації – заступнику начальника Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації, генерал-лейтенанту Дюміну О.Г. про можливість виконання задачі щодо здійснення диверсії та знищення складу ракетно-артилерійського озброєння у м. Сватове з використанням комплексу «Леер» та 2 ударних безпілотики «Орлан - 10».

У подальшому Авер'янов А.В., на виконання загального злочинного плану вищого військового керівництва Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації віддав наказ ад'ютанту командира 1 Армійського корпусу терористичної організації «ДНР» Федорову М.М. про організацію здійснення вибуху РАО сектору «А» ЗС України, розташованого в м. Сватове Луганської області.

О 13 годині 28.10.2015 екіпаж РБ-341В «Леєр-3» у складі Гвоздева Д.С. (позивний Топаз), Тімонова М.С. (позивний Нік), Щедрина А.О. (позивний Арчубальд), Зикунова С.М. (позивний Таксист), під управлінням Дударя О.О. прибув до м. Стаханова (м. Кадіївка) Луганської області, після чого здійснили запуск розвідувального безпілотної «Орлан-10» Тімоновим М.С., Гвоздевим Д.С., Щедриним А.О., Зикуновим С.М., Дуд та проведення фіксації за його допомогою обстановки навколо складу.

Шатохін Г.В. (позивний Ангара) разом з Ульяничем А.Л. (позивний Дмитрович), здійснили моніторинг радіофіру з використанням наявних технічних можливостей, а Шевченко М.Ю. постановку радіоперешкод з метою запобігання перехоплення сигналу управління БПЛА «Орлан-10», які повинні були здійснити скидання термітовмісних вибухових зарядів.

У цей же час, Мірзатаєв А.А., позивний «Копь», діючи за вказівкою командира центру спеціального призначення «Сенеж» Сил спеціальних операцій Головного управління Генерального штабу Збройних Сил Російської Федерації генерал-майора Флюстікова В.І. забезпечив здійснення оборони та прикриття російського комплексу радіоелектронної боротьби РБ-341В «Леєр-3» під час запуску 1 розвідувального та 2 ударних БПЛА «Орлан-10» на території Луганської області, а також 2 груп РЕБ та БПЛА з 1 Армійського корпусу терористичної організації «ДНР» Стефановим С.В., Лаухінім С.Р., Демченка С.С., Трубіна А.А., Печенівського В.В. та Буреєва В.А.

29.10.2015 близько 17 год. 00 хв. екіпаж РБ-341В «Леєр-3» під керівництвом Дударя О.О. з трьома БПЛА вирушили у район передових позицій терористичної організації «ЛНР» поблизу м. Первомайськ Луганської області.

Близько 19 год. 45 хв. 29.10.2015 Дударем О.О. здійснено запуск споряджених термітовмісною вибухівкою (запалювальними гранатами ЗМГ з парашутною системою) БПЛА у бік складів ракетно-артилерійського озброєння у м. Сватове Луганської області та з використанням безпілотної літального апарату типу «Орлан-10» здійснив скидання двох гранат запалювального типу «ЗМГ» на майданчик № 3 польового складу ракетно-артилерійського озброєння, розташованого поблизу вул. Новостаробільська, 28а, у місті Сватовому Луганської області, де зберігалися боєприпаси для реактивних систем залпового вогню «Град».

Внаслідок спричиненої вказаними джерелами запалювання пожежі відбулася детонація та вибухи боєприпасів понад 3 тис. тон, що призначалося для використання/застосування Збройними Силами України у ході проведення Антитерористичної операції для забезпечення відсічі Російської Федерації та контрольованих нею терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР», розльотом від уламків яких спричинено смерть цивільній особі та трьом військовослужбовцям Збройних Сил України, заподіяння тілесних ушкоджень легкого та середнього ступеня тяжкості п'ятнадцяти військовослужбовцям та цивільним особам, знищення та пошкодження об'єктів, що мають важливе оборонне значення та військового майна на суму 71 086 546,66 грн, заподіяно

матеріальної шкоди юридичним особам та мешканцям м. Сватове в результаті ушкодження будівель і споруд громадян та підприємств, установ, організацій на суму, яка згідно з висновками судових експертиз складає понад 14 661 469 грн.

Таким чином, Шевченко Микола Юрійович у складі організованої групи вчинив диверсію з метою ослаблення держави Україна шляхом вибухів, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування та пошкодження об'єктів, які мають важливе оборонне значення.

У зв'язку із вчиненням Шевченком М.Ю. наведених протиправних дій, останній обгрунтовано підозрюється у вчиненні диверсії у складі організованої групи, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 28, ст. 113 КК України (в редакції Закону зі змінами, внесеними згідно із Законами № 1183-VII від 08.04.2014 та № 1689-VII від 07.10.2014).

Старший слідчий другого відділу
Управління з досудового розслідування військових правопорушень,
а також порушень проти миру, безпеки людства та міжнародного
правопорядку, вчинених внаслідок ведення російською федерацією,
із залученням представників інших держав,
агресивної війни проти України,
Головного слідчого управління
Державного бюро розслідувань

Станіслав ТИЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Начальник першого управління
Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони
Офісу Генерального прокурора

Іван СИВОДУД

Повідомлення про підозру здійснено о «__» год. «__» хв.
«__» _____ 2023 року.

Письмове повідомлення про підозру одержав о «__» год. «__» хв.
«__» _____ 2023 року.

Підозрюваний _____

Підозрюваному _____ у відповідності до вимог ст.ст. 20, 276,
277 КПК України повідомлено та роз'яснено права підозрюваного, передбачені
наступними нормами чинного законодавства України.

Конституція України

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або
такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина

без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим досліддам.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинові чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Закон України «Про попереднє ув'язнення»

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

- на захист відповідно до кримінально-процесуального законодавства;
- на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту)
  - особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника, знайомитися з правилами тримання під вартою;
  - на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;
  - одержувати два рази на місяць передачі або посилки та грошові перекази і передачі;
  - купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;

- користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінальної справи;

- користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;

- відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їм віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;

- на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;

- звертатись із скаргами, заявами та листами до державних органів і службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Закону.

Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 28 років) мають право отримувати психолого-педагогічну допомогу спеціалістів центрів соціальних служб для молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в зв'язку з провадженням в іншій справі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Виправно-трудовим кодексом України для виду режиму виправно-трудої колонії, призначеного їм Державним департаментом України з питань виконання покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється Державним департаментом України з питань виконання покарань. Міністерством оборони України за погодженням з Генеральною прокуратурою України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

- додержуватися порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;

- дотримуватися санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;

- бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою;

- не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;

- бережливо ставитися до інвентарю, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

Кримінальний процесуальний кодекс України

Стаття 42. Підозрюваний

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність,

досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;

18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк - заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробації, необхідну для підготовки досудової доповіді.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Права підозрюваного мені оголошені, роз'яснені та _____ . Пам'ятку про процесуальні права та обов'язки підозрюваного отримав.

Підозрюваний _____
«__» год. «__» хвилин «__» _____ 20__ року.

Повідомлення про підозру здійснив, письмове повідомлення про підозру вручив, права повідомив і роз'яснив та вручив пам'ятку про процесуальні права підозрюваного:

**Старший слідчий другого відділу
Управління з досудового розслідування
військових правопорушень, а також порушень
проти миру, безпеки людства та міжнародного
правопорядку, вчинених внаслідок ведення
Російською Федерацією, із залученням
представників інших держав,
агресивної війни проти України,
Головного слідчого управління
Державного бюро розслідувань**

Станіслав ТИЩЕНКО